

Debat: de overval in Deurne

Korte omschrijving werkvorm

Leerlingen discussiëren met elkaar over de gebeurtenissen rond de overval in Deurne.

Leerdoel

Leerlingen denken na over enkele principes van de rechtsstaat.

Duur

15 minuten

Handleiding

1. Deel het blad Stellingen uit. Laat de leerlingen de situatieschetsen met de stellingen lezen. U kunt ook een selectie maken.
Tip: stelling A is meer geschikt voor vmbo, stelling B, C en D zijn meer geschikt voor havo/vwo.
2. Lees vervolgens een stelling voor. Laat de leerlingen kiezen of ze het met de stelling eens zijn of niet.
Tip: u kunt het lokaal verdelen in een hoek 'eens' en een hoek 'oneens'. Laat de leerlingen naar de hoek van het lokaal lopen die past bij hun mening.
3. Geef een aantal leerlingen het woord. Welke argumenten hebben ze voor hun mening? Breng een korte discussie op gang. Bij stellingen A, B en D kunt u eventueel feedback geven met behulp van de extra informatie in het blad Toelichtingen.
4. Na de discussie kunt u leerlingen de mogelijkheid geven alsnog een andere keuze te maken. Ze kunnen dan naar de andere hoek in het lokaal lopen. Vraag deze leerlingen dan om hun veranderde keuze toe te lichten.
5. Ga daarna door met de volgende stelling.

Stellingen

A. Eigen schuld, dikke bult?

De juweliersvrouw die vrijdagmiddag twee overvallers doodschoot na een overval op juwelier Goldies in Deurne kan rekenen op veel sympathie. Veel mensen vinden haar een held. Sommigen willen een standbeeld voor haar oprichten, anderen willen een lintje geven of geld sturen. Sommige mensen vinden dat er sprake is van moord of doodslag, maar anderen vinden dat het 'inbrekersrisico'. Als je een overval pleegt, weet je van tevoren dat je het misschien niet overleeft. De vrouw had volgens hen het volste recht om de inbrekers dood te schieten.

Stelling: *mensen moet het recht hebben om een inbreker of overvaller dood te schieten.*

B. Demonstratieverbod

In Deurne was er op zondagavond 30 maart, twee dagen na de overval, een korte demonstratie van ongeveer twintig mensen tegen de juwelier en zijn vrouw. Ze hadden spandoeken bij zich met teksten als „Nederlands rechtssysteem faalt” en „Marina is geen held”. Er werd niemand opgepakt, maar er waren wel wat woordenwisselingen met mensen die de juwelier steunden.

Na het protest kondigde de burgemeester een tijdelijk demonstratieverbod af. „De openbare orde en veiligheid kan én mag niet in het geding komen”, schreef de gemeente. “Op dit moment, in deze omstandigheden willen we de rust in Deurne met elkaar bewaren.”

Stelling: *het is goed dat de burgemeester een demonstratieverbod heeft afgekondigd.*

C. Moet de juweliersvrouw berecht worden?

Het Openbaar Ministerie meldde al een dag na het incident dat het een 'gerechtvaardigde en juiste zelfverdediging' lijkt te zijn geweest en dat er geen reden is om een vervolging in te stellen. Veel mensen waren blij met die melding, maar er kwam ook kritiek op het OM: het OM zei wel heel snel dat het zelfverdediging was. De 'Bond van Wetsovertreders' kondigde naar de rechter te stappen als justitie de vrouw van de juwelier niet vervolgt. De rechter kan het OM opdracht geven om haar toch te vervolgen. Er zijn door haar toedoen immers wel twee mensen overleden.

Stelling: *er moet sowieso een rechtszaak komen, zodat de rechter kan vaststellen of de vrouw van de juwelier schuldig is of niet.*

D. Moeten Kamerleden hun mond houden?

Enkele Kamerleden gaven commentaar op het incident en op de handelwijze van het OM. D66 en het CDA in de Tweede Kamer zijn verbaasd over het snelle oordeel van het OM. Ze vinden het 'voorbarig'. VVD-Kamerlid Klaas Dijkhoff liet aan *RTL Nieuws* weten wel begrip te hebben voor het OM. SP en GroenLinks vinden dat Kamerleden zich niet met deze zaak moeten bemoeien. 'Het is aan het Openbaar Ministerie om hierover te oordelen,' zei SP-Kamerlid Jan de Wit.

Stelling: *Kamerleden moeten hun mond houden over strafzaken.*

Toelichtingen en extra informatie

A. Eigen schuld, dikke bult?

- *Noodweer* is in het Nederlandse strafrecht een reden om niet bestraft te worden voor een op zich strafbaar feit. In artikel 41 lid 1 van het Wetboek van Strafrecht staat: "Niet strafbaar is hij, die een feit begaat, geboden door de noodzakelijke verdediging van eigen of eens anders lijf, eerbaarheid of goed, tegen ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding." Het juweliersechtpaar had geen vergunning voor hun wapen. Maar ook bij illegaal wapenbezit mag je dat wapen gebruiken voor noodweer (je kunt los daarvan dan nog wel een straf krijgen voor illegaal wapenbezit).
- Ook bij *noodweeresces* word je niet bestraft: Art. 41 lid 2 van het Wetboek van Strafrecht luidt: "Niet strafbaar is de overschrijding van de grenzen van de noodzakelijke verdediging, indien zij het onmiddellijk gevolg is geweest van een hevige gemoedsbeweging, door de aanranding veroorzaakt."
- Het beroep op 'noodweer' werd tot 2000 vaak afgewezen. De laatste jaren wordt het vaker gehonoreerd.
- De voorzitter van de brancheorganisatie van juweliërs adviseert juweliërs om rustig te blijven en je niet te verzetten bij een overval.

B. Demonstratieverbod

Politiewetenschapper Otto Adang zegt: "We hebben hier weliswaar een situatie die uit de hand kan lopen, maar dat wil niet zeggen dat je het grondrecht om te demonstreren zomaar opzij kunt zetten. Dat is een groot goed. Het opleggen van beperkingen is begrijpelijk, maar een algemeen verbod gaat wel heel ver. De behoefte van mensen om zich te uiten, druk je nu de kop in. Je kunt voorwaarden aan demonstraties verbinden en daarmee een tussenstap zetten. De gemeente had bijvoorbeeld een speciale plaats voor demonstraties kunnen aanwijzen." Bron: <http://www.spitsnieuws.nl/archives/binnenland/2014/03/demonstratieverbod-deurne-gaat-te-ver>

C. Moet de juweliërsvrouw berecht worden?

Geen extra toelichting

D. Moeten Kamerleden hun mond houden?

In 2009 zei Harm Brouwer (op dat moment voorzitter van het College van procureurs-generaal van Nederland en daarmee de hoogste functionaris binnen het Openbaar Ministerie): "Laten we de dingen wel in het juiste perspectief blijven zien. Hier gaat het niet om de minister van Justitie, die een concept-vonnis ter goedkeuring voorgelegd wil krijgen op straffe van ontslag van de betrokken rechter. Uitlatingen van Kamerleden over een zaak zijn in de regel helemaal niet gericht op de rechters, die over de zaak moeten beslissen, maar op de politieke bühne. Juist door concrete zaken komt wetgeving tot leven. Het is dan ook niet zo gek dat Kamerleden rechterlijke uitspraken aangrijpen om (vermeende) gebreken van de wetgeving of de wetshandhaving ter discussie te stellen. In de mediacratie, waarin wij leven zou het zelfs bijzonder merkwaardig zijn, wanneer ze dat níet zouden doen. De legitimiteit van de strafrechtspleging is immers gebaat bij een gezond publiek debat."